

ACTA – RESUM DE LA PRESENTACIÓ DE L'INFORME SOBRE LA CAPACITAT DE CÀRREGA TURÍSTICA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Data: Dijous, 15 de juny de 2023

Hora: 17:00h

Lloc: Sala Món, Barcelona Activa

Assistència

Persones ponents:

- José Antonio Donaire, Universitat de Girona

Persones assistents:

- Manuel Baena, Gremi d'Hotels de Barcelona
- Asunción Blanco, persones experta
- Begoña Blanco, persona experta
- Cristina Cárcel, Ajuntament de Barcelona (Departament d'Estadística)
- Laia Costa, Observatori del Turisme a Barcelona: ciutat i regió
- Àngel Díaz, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
- Xavier Font, Diputació de Barcelona
- Francesc Garcia, Comissions Obreres (CCOO)
- Francisco Galván, Comissions Obreres (CCOO)
- Josep Mª Gómez, Turisme de Barcelona
- Enrique Huertas, Ajuntament de Barcelona (Districte de Ciutat Vella)
- Alba Lajusticia, Observatori del Turisme a Barcelona: ciutat i regió
- Pili Malagarriga, persona experta
- Pere Mariné, Associació de vens i veïnes del Poblenou
- Jesús Martín, Associació Aethnic
- Pablo Martínez, Ajuntament de Barcelona (Districte de Ciutat Vella)
- Patrícia Mestre, Sindicatura de Greuges
- Alejandro Moran, Ajuntament de Barcelona (Districte de Ciutat Vella)
- Sílvia Pastor, Associació d'Apartaments Turístics de Barcelona (APARTUR)
- Aina Pedret, Ajuntament de Barcelona (Direcció de Turisme)
- Daniel Reixach, Diputació de Barcelona
- Sandra Rodà, Diputació de Barcelona
- Martí Sarrate, Associació Catalana d'Agències de Viatge Especialitzades (ACAVE)
- Xavier Suñol, Ajuntament de Barcelona (Direcció de Turisme)
- Conxa Vilaplana, Amficat
- Maria Vilasó, Museu Picasso (Grup Articket)

Secretaria tècnica:

- Secretaria CTiC, Rosa Bada
 - Momentum^{es}, Joan Casals
-

Desenvolupament de la sessió

Benvinguda i context

Rosa Bada dona la benvinguda a les persones assistents i recorda que l'objectiu de la sessió és presentar l'informe "Límit de Canvi Acceptable (LCA) del turisme de Barcelona" elaborat per un equip de la Universitat de Girona. Agraïeix al professor Donaire la seva disponibilitat i predisposició.

Xavier Suñol destaca que el turisme és un sector que està molt acostumat a la quantificació i a l'anàlisi d'indicadors, i és en aquest afany per millorar el coneixement de l'activitat turística a la ciutat de Barcelona i els seus impactes, que es va encarregar aquest estudi a l'equip de la Universitat de Girona. Explica que l'informe està disponible a la web de la Direcció de Turisme.

Presentació de l'informe "Límit de canvi acceptable (LCA) del turisme de Barcelona"

José Antonio Donaire agraïeix l'encàrrec rebut i explica que acadèmicament prefereix parlar de Límit de Canvi Acceptable (LCA) que de capacitat de càrrega, ja que una ciutat com Barcelona no és un sistema tancat. Aprofundeix en el concepte Límit de Canvi Acceptable (LCA) comentant que l'activitat turística genera canvis a l'espai on aquesta té lloc i cal dimensionar bé l'activitat a través d'indicadors que ajudin a reflexionar sobre quin és el llindar de canvis que una societat està disposada a assumir. Considera que aquesta és una decisió política i no acadèmica, i per tant, justifica el fet que l'estudi no acabi amb uns valors màxims de càrrega, sinó amb uns escenaris que haurien de facilitar la presa de decisions tenint en compte els canvis i impactes que poden tenir lloc. Especifica que el LCA és un concepte que està força treballat en espais naturals i platges, però no té constància que s'hagi utilitzat encara en un entorn municipal.

Explica que l'informe està enfocat en diferents fases: la definició dels indicadors, que és la més crítica, l'anàlisi de la situació actual de cadascun dels indicadors, i el dibuix d'escenaris i l'anàlisi d'aquests.

Detalla que l'informe està basat en dades de l'any 2019 i explica que s'han usat fonts de diferents orígens, que s'han anat treballant per tal d'obtenir la màxima consistència entre les dades provinents de totes elles. Explica que s'ha introduït el concepte estada, que consisteix en incrementar amb 1 el nombre de nits que pernocta un turista a la ciutat de Barcelona, donant com a resultat el nombre de dies reals que un turista està a la ciutat, encara que sigui de forma parcial. A partir d'aquí, estableix com a unitat bàsica d'anàlisi l'indicador "turista dia". Detalla també altres perfils a tenir en compte com són els "turistes excursionistes", turistes que no pernocten a la ciutat de Barcelona, però que hi fan una estada (poden ser turistes metropolitans, turistes excursionistes o creueristes excursionistes) i "excursionistes", persones que es desplacen fora del seu espai habitual (en aquest cas persones que viuen fora de l'àrea metropolitana de Barcelona) per una activitat no professional ni escolar. Explica que la suma de turistes, turistes excursionistes i excursionistes proporciona el nombre de persones visitants, que arriba a una xifra de 56 milions anuals per a la ciutat de Barcelona, donant una mitjana de 278.000 visitants dia. Especifica que a part dels visitants, altres col·lectius d'usuaris de la ciutat són els residents, els *commuters* (persones que treballen de forma regular a la ciutat però resideixen en un altre municipi) i els metropolitans que no s'expliquen per motius laborals, sumant un total de 2,6 milions de persones diàries de mitjana. Presenta una gràfica on es mostren els fluxos de cadascun dels perfils d'usuaris de la ciutat al llarg de l'any i repassa diferents bateries d'indicadors:

- **Densitat turística i densitat relativa**, per cadascun dels perfils i per a cada districte. Proposa usar el p80 (percentil 80), ja que elimina l'efecte dels valors extrems i és un indicador emprat en la planificació dels espais.

- **Capacitat de càrrega ambiental:** consum d'aigua dels allotjaments, pes relatiu del consum turístic d'aigua, consum d'energia dels allotjaments, consum energètic dels visitants, generació de residus, emissions, emissions de gases d'efecte hivernacle del transport turístic i emissions per turista.
- **Capacitat de càrrega econòmica:** despeses dels turistes, despesa en allotjament i pes de la despesa turística en el PIB.
- **Capacitat de càrrega social:** percepció del principal problema de la ciutat, valoració del turisme per part dels residents (explica que internacionalment hi ha un cert consens en què quan un 60% dels residents consideren que hi ha massa turisme, s'ha arribat a la capacitat de càrrega, valor al que es va arribar l'any 2019 a Barcelona) i valoració dels turistes.

Explica que l'informe proposa un conjunt de 20 indicadors que permetrien disposar d'una diagnosi acurada de l'activitat turística, i destaca que no se n'ha incorporat cap de la bateria de capacitat de càrrega social, ja que no s'ha observat cap efecte causal entre els indicadors i l'activitat turística. Finalment, explica que es proposen 6 escenaris hipotètics diferents en els que es calculen els diferents indicadors plantejats i per veure com aquests escenaris modificarien la situació actual del turisme a la ciutat de Barcelona. Aquests escenaris són:

1. Creixement tendencial
2. Creixement a la corona metropolitana
3. Augment de les estades mitjanes
4. Decreixement
5. Noves mobilitats (estades en cases particulars, ...)
6. Disminució de la distància mitjana dels turistes

Considera que aquesta eina ha de servir per dibuixar escenaris per, a partir dels posteriors anàlisis, prendre les decisions que es considerin més adequades en funció dels canvis que es considerin acceptables. Posa èmfasi en que no només cal analitzar-ho des de l'òptica de quants turistes, sinó també des de quina tipologia, ja que amb cada tipologia de turisme, l'efecte pot ser sensiblement diferent.

Torn obert de paraula

Aina Pedret accepta que la capacitat de càrrega no pot ser un indicador pel fet de no ser la ciutat un sistema tancat, però es pregunta com es pot arribar a un consens sobre el Límit de Canvi Acceptable per als diferents indicadors. **José Antonio Donaire** respon que l'estudi s'ha enfocat a aportar informació objectiva i que la valoració sobre quin límit de canvi és acceptable ja no és científica, sinó política o personal.

Manuel Baena comenta que les dades de consum d'aigua són obsoletes, ja que recentment s'han reduït de forma considerable segons un estudi recent elaborat per l'AMB i pregunta si s'inclouen altres indústries en el càlcul d'emissions de la ciutat i si considera que els mitjans d'informació i la pressió mediàtica derivada pot influir de forma important en l'opinió de la ciutadania respecte a l'àmbit turístic. **José Antonio Donaire** respon que si han sortit nous estudis més actuals, caldria actualitzar les dades de consum d'aigua. Considera que el treball efectuat cal anar-lo perfeccionant a mesura que es disposi de noves dades o fonts d'informació més actualitzades. Respecte al càlcul d'emissions respon que s'usen càlculs que fa l'ajuntament i que en principi sí han de contemplar el teixit industrial de la ciutat. Explica que finalment no s'aconsella utilitzar indicadors de percepció social ja que no han mostrat una relació causa – efecte, sinó que s'han considerat arbitraris, posant de manifest que l'opinió pública condiciona molt i no sempre està alineada amb els indicadors objectius.

Pere Mariné considera que seria interessant poder incloure indicadors no contemplats sobre impactes que genera el turisme, tals com el soroll o alguns relacionats amb l'habitatge. Lamenta que l'informe no constati un valor màxim de càrrega, de forma similar al que l'OMS estableix pel que fa al soroll, ja que considera que si la decisió l'ha de prendre l'equip polític, les relacions de poder de la ciutat condicionaran molt l'establiment del LCA i les classes desafavorides no tindran massa veu all respecte. Finalment pregunta si hi ha valors de referència d'altres ciutats. **José Antonio Donaire** respon que s'ha treballat molt per identificar aquells indicadors més adients, que havien de complir dos requisits: provenir d'una font fiable i que es pogués establir una relació causal entre l'indicador i el turisme. Explica que amb el soroll es va estudiar però no es va trobar aquesta relació, per bé que accepta que es podria tornar a intentar analitzar. Finalment comenta que no existeixen valors de referència per a altres ciutats.

Ángel Díaz considera que l'informe és una eina extraordinària que permet pensar en el futur i anima a anar-la completant i millorant de cara al futur. Pregunta si en el càlcul econòmic només s'ha tingut en consideració l'impacte directe o també l'indirecte i l'induït. **José Antonio Donaire** respon que hi havia dubtes amb la fiabilitat de les dades d'impacte indirecte i induït, ja que depenien d'altres factors que eren qüestionables, i que s'ha preferit anar a allò segur.

Pili Malagarriga pregunta perquè no s'han considerat indicadors de l'àmbit de l'aeroport o l'habitatge. **José Antonio Donaire** respon que l'aeroport és un agent causal, però no un indicador, i explica que amb el mercat de l'habitatge no s'ha observat una relació causal i per això no s'ha incorporat. Detalla que l'allotjament turístic sí és un agent causal que pot permetre establir escenaris, com per exemple, què passaria si augmenta un 10% l'allotjament de HUTs.

Martí Sarrate considera que a la vista de l'estudi, la desestacionalització continua essent una assignatura pendent. **Xavier Suñol** respon que a Barcelona no hi ha un problema d'estacionalització, mentre que al global de Catalunya, sí.

Rosa Bada agraeix la presentació i les intervencions efectuades, i considera que aquest informe cal analitzar-lo en més detall en el marc del Grup de Treball sobre Model Turístic.

Sense més intervencions s'aixeca la sessió.